

## ŠEST UČINKOVITIH STRATEGIJA ZA MOTIVACIJU DJECE KOJA NERADO ČITAJU

Učenike koji izbjegavaju čitanje ili djeluju nezainteresirano, možemo pridobiti ako primjenjujemo različite strategije s pomoću kojih ćemo se povezati s njima. Najprije moramo otkriti zašto ne žele čitati. Zatim moramo ući u područje njihovih interesa i jačih strana kako bismo ih motivirali.

Iznosimo nekoliko uobičajenih problema s kojima se učenici suočavaju i strategije kojima ih možete pokušati potaknuti. Imajte na umu da će strategije biti više ili manje učinkovite ovisno o pojedincu.

### Pogledajte u prošlost

- **Problem:** Katkad učenik pristupa čitanju s negativnim stavom jer ima cijelu povijest poteškoća i neuspjeha. Takvi učenici često se s time nose tako da razrađuju različite putove izbjegavanja čitanja umjesto da traže pomoć. Oni pokušavaju skriti svoje nedostatke ili pak potpuno dižu ruke smatrajući da se stvar više ne da popraviti.
- **Što možemo učiniti:** Pitajte učenike za njihova iskustva s čitanjem kako biste pokazali interes i otkrili kakvu vrstu sadržaja vole ili ne vole čitati i zašto. Možda će pokazati nesigurnost u rješavanju zadataka za provjeru razumijevanja teksta, čitanju naglas ili čitanju dužih tekstova. Neki možda imaju problema sa zadržavanjem informacija ili imaju neki specifičan problem poput disleksije. Katkad učenici nemaju nikakvih problema, ali se jednostavno nisu nikad mogli povezati s tekstom koji je bio zadan u školi.

### Promatrajte

- **Problem:** Učenik može imati neku poteškoću u učenju koja nije identificirana. Možda ne zna odabrati knjige koje odgovaraju njegovim interesima i/ili sposobnostima. Nekima možda nedostaju vještine za kretanje kroz izazovne odlomke.
- **Što možemo učiniti:** Ako nađete vremena da bolje promotrite učenike koji nerado čitaju, to može biti vrlo informativno. Slijedi nekoliko pitanja koja možete postaviti sebi dok ih promatrate.
  - a) Na koji je način tekst povezan s učenikovim iskustvima i okruženjem?
  - b) Koja vrsta teksta zanima učenika i koju vrstu teksta pokušava izbjeći?
  - c) Kada učenik naiđe na riječ koja mu nije poznata, pokušava li je promumljati, nagađa li ili je preskače?
  - d) Pokušava li dokučiti nepoznatu riječ iz konteksta, služi li se rječnikom ili internetskim rječnikom?
  - e) Ako učenik nije u stanju odgovoriti na pitanja vezana za odlomak teksta, čita li odlomak iznova ili samo nastavlja dalje?
  - f) U kojem dijelu učenik ima najviše poteškoća: izgovor, vokabular, razumijevanje, artikulacija svojih misli vezanih za tekst, razumijevanje apstraktnih pojmova kao što su tema i karakterizacija?

g) Što u učenika izaziva emotivnu reakciju i vidljivu frustraciju?

### Istaknite jače strane

- **Problem:** Djeca koja nerado čitaju ponajprije se koncentriraju na svoje slabosti i nedostatke.
- **Što možemo učiniti:** Mnogi čitatelji ne shvaćaju da su već svladali neke vrlo važne vještine unatoč preprekama s kojima se suočavaju. Ako umijete istaknuti ono što mali čitači čine kako treba dok čitaju, to može jako pomoći. Npr. imate učenika koji ima problema s čitanjem naglas, ali razumije sadržaj. Istaknite njegova točna predviđanja ili pohvalite učenika kada vidite da je pročitao težak dio umjesto da je samo preskočio odlomak. Takav komentar naglasit će njegov uspjeh i služit će kao korak naprijed motivirajući ga da barem malo više čita ili raspravlja o tekstu.

### Uključite knjige od interesa i čitljive knjige

- **Problem:** Učenik može imati problema kada tema nije povezana s njegovim interesima ili životnim okolnostima. Situacija se pogoršava kada je sadržaj kompleksan i napredan.
- **Što možemo učiniti:** Mnoga djeca koja nevoljko čitaju mogu se ipak povezati s knjigama koje su visoko povezane s njihovim interesima, izrazito čitljive i s jednostavnim rječnikom. Te knjige sadržavaju dopadljive teme koje privlače čitače različitih dobi i nisu previše složene ni napredne da ih je teško čitati. Ipak se ne bi trebale smatrati djetinjastima kako bi se djeca mogla osjećati uspješno, što će ih potaknuti da čitaju više knjiga u skladu sa svojom razinom.

Svaki čitatelj zaslužuje priliku da se poveže s knjigom koja odgovara njegovim interesima i razini, gradeći tako svoje samopouzdanje i napredujući. Učinkoviti materijali dobre čitljivosti i dopadljivih tema trebaju osigurati:

- a) temu s kojom se učenik može povezati
- b) intrigantne priče u jednostavnim rečenicama
- c) pažljivo biran vokabular
- d) nekoliko težih riječi
- e) napetost koja tjera čitača da okreće stranice
- f) vizuale/slike kao potpora čitaču.



### Budite otvoreni za različite vrste literature

- **Problem:** Neki učenici možda ne vole romane, ali lako će se uživjeti u strip, antologiju romantične poezije ili knjigu koja se javljaju mitovi i legende.
- **Što možemo učiniti:** Važno je cijeniti različite vrste literature imajući na umu kvalitetu i poruku djela. Učenici trebaju spoznati vrijednost čitanja i analiziranja romana. Ipak, djeci koja nerado čitaju trebamo ponuditi različita djela, cijeniti vještine koje su stekla njihovim čitanjem i iskoristiti ih kao polaznu točku.

U nastavku je nekoliko načina na koje različite vrste literature mogu ohrabriti učenike koji ne vole čitati.

- a) Stripovi mogu povećati rječnik i potaknuti čitateljevu maštu.
- b) Poezija može potaknuti samopropitivanje, povećati emocionalnu inteligenciju i unaprijediti učenikovo znanje stilskih figura.
- c) Knjige s mitovima i legendama lakšem uživljavanju te potiču maštu.

### Budite uzor

- **Problem:** Učitelji oklijevaju ili se srame govoriti o svojim poteškoćama.
- **Što možemo učiniti:** Pokažite učenicima da i vi griješite i da postoje tekstovi koji su čak i za vas izazov. To normalizira borbu s poteškoćama, a vi dobivate priliku modelirati različite načine kako prebroditi prepreke.

Kako biste strategiju modeliranja pomaknuli korak naprijed, **ohrabrite roditelje da na isti način modeliraju proces čitanja s djetetom**, što će im dati priliku da povedu svrhovit razgovor s njim kod kuće. Ako čitanje postane obiteljska aktivnost i ako se o problemima otvoreno razgovara, tada će dijete na svoje nedostatke gledati više kao na nešto na čemu treba raditi nego nešto što treba izbjegavati.

Izvor: [education.cu-portland.edu](http://education.cu-portland.edu) Concordia University-Portland – posvećeno pripremi učenika za život i potpori edukatorima (školski portal)

